

סוכה פרק ראשון סוכה

ו.

עין משפט נר מצוה

א ל א מיי פמי מהלכת
 טומאת הלכה טלס פ"ו
 ל ב מיי פ"ג מהלכות
 טומאת מת הלכה ב
 ופ"ט הלכה י'
 ל ב מיי פ"ה מהלכות
 מירוב הלכה ב סג
 לאון ר':
 ל ב מיי פ"ח מהל'
 שבת הלכה א:
 ב מיי פ"ו מהלכות
 טלס הלכה ב:
 מ א מיי פ"ה מהלכות
 שבת עיבור הלכה
 א סג לאון ספ טור ש"ע
 הלכה יב פ"ג מירב ספי"א:
 מ ב ד מיי פ"ח מהל'
 איסורי ביאה הלכה
 טו ופ"א מהל' מקואות
 הלכה יב פ"ג לאון ק"א
 ועשן רמב"ט ט"ז ס"י
 קמ"ט ספי"א:
 מ ב ח ט מיי פ"ח מהל'
 מקואות שם ופ"ב
 הל' טו ט"ט ספי"א

תורה אור השלם

- א. ארץ הקודש ושערה
 ופ"ו ויתאנה ויחזקו ארץ
 וית ששן ודבש:
 דברים ח ה
- והיה ביום השביעי
 יגלו את כל שערו את
 ראשו ואת קנהו ואת גבת
 עיניו ואת כל שערו
 ויגלו ויכסו את בגדיהם
 ויגלו את שפורה בפנים
 ויקרא יד ט

הגהות הב"ח

(א) תוב"ד"ה אלה הלכתא
 וכו' משמע קמ"ל דרדשה
 גמורה היא דלמר:

רבינו הגנאל

מצאו שכתוב בספוק
 והבא אל הבית והאכל
 בבית והשוכב בבית, היה
 [ולן] לומר והבא אל הבית
 דריו, ואני אומר הבא
 טמא, האוכל והשוכב לא
 כשכן. ותניא בתורה
 כתיבם אמ סופנו לברכות
 הבא אע"פ שאינו לא
 אוכל ולא שוכב מה
 חייל אוכל ושוכב, אלא
 ליתן שיעור להבא כדי
 אכילה שביבתיא. וכמה
 שיעור אכילה, כדי אכילת
 פרוס תמין ולא פת
 שיעורין, שיעורין ואוכלה
 בלפתן. ושנין במס' פרה
 פירק ראשון כיוצא בו
 אחד האוכל בבית המנוגע
 פרוס, משלש לקב. אמרו
 לו מ"ח לסאה, אמר
 להם כן שמתעבי סתם.
 אמר בן עזאי אני אפרש
 כהאחד אמר משלש לקב
 אין בו חלה וכשהאחד
 אימרו מ"ח לסאה מעטתו
 חלתו. שיעורו, עצם
 כשיעורו משטמא במגע
 ובמשאש ולא באהל,
 ומפורש במס' אהלות.
 פ"ג, כדי רביעית יין לנוזר.
 ואמרין שיעור רביעית
 הן. תמנה כו'. ושנין
 לצולם הלכתא, והאי קרא
 דכתיב ארץ חטה ושעורה
 וגו' אסמכתא בעלמא.
 חציצין דאורייתא ניהו,
 דכתיב ורחץ את בשרו
 במים, שלא יהא דבר חוצץ
 בינו ובין המים. ורחיץ מן התורה חציצת בשרו, כי אחאי הלכתא לשעור. שעור נמי דאורייתא, דכתיב ביה ורחץ
 את בשרו, ודרשינן את הטפל לבשרו ומאי ניהו שעור. ואמרין נימא אחת קשורה חוצצת, שלש אינן חוצצות משום
 דמתחילתי ועייל בהו מ"א, שתיים איני יודע. אלא כי אחאי הלכתא ליהונו ולמיעוטו ולמקפידו ולשאנון מקפידו, וכד"ר יצחק,
 דאמר ר' יצחק כו'.

גפן כדי רביעית יין לנזיר. פי' בקונטרס כדי רביעית זשאר
 איסורי נזיר דאיכא למאן דלמר במס' נזיר (דף לז): לולבין
 ועלין ותרגינן ומכרפין לשיעור רביעית יין דלמס יתנס לכוס מלא
 יין ויכא ממנו רביעית יין ואינו דומה המשער זכום מלא יין למשער

זכום מלא מים ד"ין עז ואינו ממנה
 לזאת אלא נכרך ונגדש על שפת הכוס
 יוטר מן המים וזרש עירובין (דף ד').
 פי' בקונטרס גפן כדי רביעית יין
 לנזיר לחייבו מלקות משמע שרזה
 לומר אם שמה רביעית יין ואין זה
 מענין האחרים דמשערין זהו מילתא
 אחרת וכומו שפירש כאן עיקר וכי
 האי גוונא תניא בתוספתא דנזיר
 כיצד הוא עושה מציא כוס מלא יין
 ומציא זית איגורי ונותן לתוכו וטופע
 אם שמה כיוצא בו חייב ואם לאו
 פטור דכ"ר ר' עקיבא ר' אלעזר בן
 עזריה אומר אינו חייב עד שישמה
 רביעית והשאה סוגיא דשמעתין כו'
 אלעזר בן עזריה ואין לחוש בכך
 דכ"ר נמי היא דעשר רביעית דפרק
 שלשה מינין (מ"ר דף ל"ח). כוונתה
 ושלשה דלמרינן דתם צפולגמא לא
 קמיידי לא חייש זהו אע"ג דפליגי
 עלה רבי עקיבא וזמיר נמי איכא
 צפולגמא צ"ג ג' מינין (דף לז). למנן
 ואינו חייב עד שיאכל מן הענבים
 כזית משנה ראשונה אומרת עד
 שישמה רביעית יין ר' עקיבא אומר
 אפילו שרה פמו ציין וגם זו לזרץ
 כזית חייב ואלמרינן יצא ר' לזרץ
 מ"ק מדמה להו איסורי נזיר לשמה
 וזכאילת עלין ולולבין נמי זעי רביעית

כמו צשתיה ור' עקיבא סבר כיון דלמר קרא וענבים לחים ויבשים
 לא יאכל מה אכילה בזכות אף כל בזכות כלומר אף שמה וקולת קשה
 לגירסא זו דהיכא אשכחן דלמרינן רביעית צמדי דלכילה וזרין לומר
 דמשמע ליה דכי קמי עד שיאכל מן הענבים כזית ה"ה צשתיה
 ומשנה ראשונה דלמרינן עד שישמה רביעית וה"ה דלכילה אלא מר
 נקיע לכילה משום דליף מנייה לענין שמה וזמיר נקיע שמה מלא מר
 דליף מנייה לענין אכילה ור"ת גריס שמה צמיר מ"ק לא מדמה להו
 לכל איסורי נזיר לאכילה וכן מלא צספר ישן ויש ספרים שכתבו
 צהן ולא מדמי להו לאיסורי נזיר לשמה והכל אחד אבל לאכילה
 נישא טפי פי' משנה ראשונה מתלקת צין אכילה לשמה ולא ילפינן
 מהדדי ולגירסא זו היא אכילה בזכות לכולי עלמא וצשמעתין גרס
 ר"ת כזית יין לנזיר ואתאי ככ"ע וצמירי דלכילה וקשה לפי ר"ת
 דמאי נפקא מינה דמשערין אותו זית זכום מלא יין דכן יכול לשער
 צמים כמו יין צמקש ששימו הוית איגורי צין ציין צין צמים שם
 שימו כמו כן החרגניס והגיס ואם נעמיד דשמה יין דלמרינן לחייב צשתיה מה שמפיל שיעור כזית מן היין דהוא
 דבר מועט הא פשיטא דכיון דשמה יין דשעוריה (והמכא) דאי אפשר לשעור אלא ציין וקולת משמע צירושלמי דנזיר כפר"ת דלכילה לכולי
 עלמא בזכות דקאמר התם משנה ראשונה עד שישמה רביעית יין דהו דרשינן שרש מה שרש שגאמר להלן רביעית אף שרש האמור
 כאן רביעית חזרו לומר לא יאכל ולא ישמה מה אכילה בזכות אף שמה צמיות: **ב"ב** כדי רביעית יין דלמס יתנס לכוס מלא
 מיתניא פ"ו דכלים אכל כלי חרס מן פ' שלישי דכלים [מ"א] העשוי לאוכלין שיעורין כזיתים העשוי למשקין כו' והא דלמר צסוף המצניע
 (שבת דף טז): חמש מדות בכלי חרס ניכב כמוליא זית טהור מלקבל זיתים ועדיין כלי הוא לקבל רמונים היינו אם יחדו לרמונים אבל סתמו
 כמוליא זית: **שיעורין ברמונים**. במס' כלימ' פ' י"ו [מ"ד] תנן הרמונים שאמרו שלשה אחוים זה זה ולא שיהא ריך נקב גדול כל
 כך כדי שיהא חזרו לומר לא יאכל ולא ישמה מה אכילה בזכות אף שמה צמיות: **ב"ב** כדי רביעית יין דלמס יתנס לכוס מלא
 ועוד צפ' אלו קשרים (שם דף ק"ב): וצפ' עושין פסין (עירובין דף כד). דצעי חוקיה (שם דף ק"ב): כמוליא רמון משמע רמון אחד דלא קאמר רמונים
 שהשלימו למוליא רמון מהו הוה ליה למינקט ניכב כמוליא רמון וסתמו וזמר וניקב כמוליא רמון וסתמו עד שהשלימו לשלשה רמונים מהו
 ונראה לפרש דהא דנקט שלשה רמונים אחוים דלע"פ שמואלים זה אחר זה אין נוחין לזאת דרך נקב זר כמו שהיה יוצא זה אחר זה צפני עלמא
 עוד יש לפרש דנקט שלשה אחוים זה זה מהו רמון גדול יחיד צפני עלמא או שנים גדולים יותר מדאי והגדלים ארבעה אחוים קטנים
 יותר מדאי אבל הגדלים שלשה צינורים ומשערים צהן: ונע"ע מוספות שבת ק"ב: ד"ה עד ומוספות עירובין ד: ד"ה שיעורין: **א"א** האכתא
 ניהו וקרא אסמכתא בעלמא. מכאן קשה לגירסת הספרים דצפ' צמל דיומא (דף פ. וס) דל"ר יוחנן שיעורין ועושין הלכה למשה מסיני
 ופריך שיעורין מייכתב כתיבי ארץ חטה ושעורה אלא אימא שיעורין של עושין וקשה לאומה גירסא דמאי ספרין מייכתב כתיבי הא מסיק הא
 דקרא אסמכתא היא ועוד מאי קמשי אימא שיעורין של עושין על השיעור הקשה מייכתב כתיבי ועוד דבבל דוכחא דמיימי האי קרא
 דשיעורין מיימי כולה מילתא דר' חנן דהכא ומומך דן גריס התם בקונטרס עושין מייכתב כתיבי אלא אימא שיעורין של עושין וצפ' כיצד
 מצרכין (בבב"ב ד' מא). וס' משמע ק"ת (ב) דרשה גמורה דלמר רב (א) (מחא אמר) ר' יצחק כל המוקדם צפסוק זה מוקדם לזכרה שגאמר ארץ
 חטה וגו' והדר אמר ופליגא דר' חנן דלמר ר' חנן כל הפסוק לשיעורין נאמר ושמה למאי דמסיק התם ואידך שיעורין מי כתיבי לא פליגי:

דבר

היה לבוש כליו וסנדליו וברגליו וטבעותיו
 באצבעותיו הוא טמא מיד והן טהורים עד
 שישמה בכדי אכילת פרוס פת חטין ולא פת
 שעורין מיסב ואוכל בליפתן שעורה דתנן
 (ב) עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו
 מטמא באהל ג' פ' כדי רביעית יין לנוזר
 תאנה יכגורגרת להוצאת שבת רמון דתנן
 (ג) כל כלי בעלי בתים שיעורין כרמונים יארץ
 זית שמן (ד) (ודבש) (ה) ארץ שכל שיעוריה כזיתים
 כל שיעוריה סלקא דעתך הא איכא הני
 דאמרינן אלא אימא שרוב שיעוריה כזיתים
 דבש יככותבת הגסה ביום הכפורים אלמא
 דאורייתא ניהו ותסברא שיעורין מי כתיבי
 אלא (ו) הלכתא ניהו וקרא אסמכתא בעלמא
 הוא חציצין דאורייתא ניהו דכתיב ורחץ
 (א) (את בשרו) במים (ב) שלא יהא דבר חוצץ
 בינו לבין המים כי אחאי הלכתא לשעור
 כדרבה בר בר חנה (ו) דאמר רבה בר בר חנה
 נ"נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינן
 חוצצות שתיים איני יודע שערו נמי דאורייתא
 ניהו דכתיב ורחץ את בשרו במים את
 הטפל לבשרו ומאי ניהו שערו כי אחאי
 הלכתא לכדדרי יצחק דאמר רבי יצחק
 דבר

היה לבוש כליו. וכן
 כולל דרך לנשטן קרויין
 בגדיו ובעלי אלו ומבי
 האוכל צמית יכנס את
 בגדיו ודרשינן צמית
 הכניס מקרא דהא אוכל
 לאו אכילה משא הוא אלא
 שיהא כדי שיעור אכילה,
 וצוילא בלא שיהא אלו
 מטמא בגדים (עירובין ד.
 אכילת פרוס. ד ציילן ט.
 מוון טעודה ציעות, פרוס
 שיעורין שיעוריה
 כתיב ככר האמור ציעור
 דציעין מוון צ' סעודות,
 ומן המס ד' (שם צ' ט' ט'
 לזית המנוגע (שם ט.
 פת חטין. אין שיהא
 כה כפת שיעורין (שם
 מיסב. שיהיה זה צמית
 ציעוריה, ולא כהכילת
 ציעוריה והלך וכה הוא
 שיהא צמית יוטר (שם).
 ואוכלה בלפתן. שאלת
 מטר (שם). ואינו מטמא
 באהל. שום עש בלא
 צער עד שיהא צ' סעודה
 שלמה או גולגולת או
 רוב צעור צ' שיקים ויך
 אחת או רוב מיתין ק"ה
 אכריס (שם). כדי רביעית
 יין לנוזר. לחייבו מלקות
 (שם) אלא מלקות חזק
 וללבוש כשיעור רביעית יין
 חייב ואין שיעור רביעית
 יין ורביעית מים שין,
 לפי שישין עז והמים
 קלושין ויש כרביעית יין
 יוטר מיתם שיש צמיות
 מים, דלמרינן צשתיה (שם).
 גבי רביעית דס שיקול
 לקוש ולעמוד על כזית
 משום דמקין, אבל מדי
 דקלש לא הוה רביעית
 דקיה כזית (ברכות ט.
 בברורגרת. היא חלה
 יבשה וכה שיעור כל חלה
 ארס לענין הוצאת שבת
 דמנן (שבת טו). הא מילא
 אוכלין כגורגרת (עירובין
 ד. שיעורין כרמונים.
 ניכב כמוליא רמון טהור,
 צעלי צמית חסיס כל
 ליה, הלך ניכב כמוליא
 קטניות מלניו יחסיס,
 ניכב כמוליא זית משתמם
 לצמית, ניכב כמוליא אלו
 משתמם צו רמונים, אבל
 של חזון הטומא למטר
 לא הוה שיעוריה צב
 (ברכות ט. ובעירין עירובין
 שם). שרוב שיעוריה
 דכתיבם. אכילת חלה ויה
 וזמר ופילוג וטמא וזמיה
 וזכמה טמאה וזמר המט
 להאחיל ונגע צמית
 (עירובין ד). דבש. כל
 דבש האמור בתורה דבש
 ממרים, וכדלמר התם
 (מכריס פ"א מ"ג) אין

האכלים: כל כלי צעלי צמית שיעורין. צמיתים: דעד
 שיעורין כמוליא רמון שם כלי עליו ומקבל טומאה לפי צשתיה צמית חס
 על כלי וזשהוא מוליא זיתים הוא משתמש צו רמונים. אבל כלי אומן
 שעומד לימכר טהור צנקב כל שהוא: רוב שיעוריה כזיתים. מת
 וצילה ואיסור חלב ודס ופיגול וזמר וטמא וגיד הנשה: דבש.
 כל מיני מתיקה קרויין דבש וממרים מיני מתיקה הן: כוסות.
 תמרה: ליום הכפורים. דלא כתיב ציה אכילה אלא אשר לא תעונה
 (ויקרא כג) מדי דמייצב דעמיה ומפקע ליה מעיניו: מי כסיני.
 כלום כתיב צמורה עשם כשעורה וצית המנוגע צמטין וכן כולס:
 ה"ג צמור צמית שלא יהא דבר חוצץ כו': ניהא אחת קשורה. ומקפיד
 עליו חוצצת דמיהדק שפיר ולא עיילי צה מילא ואמרין לקמן גזרינן
 על מיעוטו המקפיד: שלש אינן חוצצות. לפי שהשער קשה ולא מיהדק
 שפיר ועיילי ציה מילא: אח הטפל לצמור. יהא צמית. הטפל הדבוק:
 דבר

שימו כמו כן החרגניס והגיס ואם נעמיד דשמה יין דלמרינן לחייב צשתיה מה שמפיל שיעור כזית מן היין דהוא
 דבר מועט הא פשיטא דכיון דשמה יין דשעוריה (והמכא) דאי אפשר לשעור אלא ציין וקולת משמע צירושלמי דנזיר כפר"ת דלכילה לכולי
 עלמא בזכות דקאמר התם משנה ראשונה עד שישמה רביעית יין דהו דרשינן שרש מה שרש שגאמר להלן רביעית אף שרש האמור
 כאן רביעית חזרו לומר לא יאכל ולא ישמה מה אכילה בזכות אף שמה צמיות: **ב"ב** כדי רביעית יין דלמס יתנס לכוס מלא
 מיתניא פ"ו דכלים אכל כלי חרס מן פ' שלישי דכלים [מ"א] העשוי לאוכלין שיעורין כזיתים העשוי למשקין כו' והא דלמר צסוף המצניע
 (שבת דף טז): חמש מדות בכלי חרס ניכב כמוליא זית טהור מלקבל זיתים ועדיין כלי הוא לקבל רמונים היינו אם יחדו לרמונים אבל סתמו
 כמוליא זית: **שיעורין ברמונים**. במס' כלימ' פ' י"ו [מ"ד] תנן הרמונים שאמרו שלשה אחוים זה זה ולא שיהא ריך נקב גדול כל
 כך כדי שיהא חזרו לומר לא יאכל ולא ישמה מה אכילה בזכות אף שמה צמיות: **ב"ב** כדי רביעית יין דלמס יתנס לכוס מלא
 ועוד צפ' אלו קשרים (שם דף ק"ב): וצפ' עושין פסין (עירובין דף כד). דצעי חוקיה (שם דף ק"ב): כמוליא רמון משמע רמון אחד דלא קאמר רמונים
 שהשלימו למוליא רמון מהו הוה ליה למינקט ניכב כמוליא רמון וסתמו וזמר וניקב כמוליא רמון וסתמו עד שהשלימו לשלשה רמונים מהו
 ונראה לפרש דהא דנקט שלשה רמונים אחוים דלע"פ שמואלים זה אחר זה אין נוחין לזאת דרך נקב זר כמו שהיה יוצא זה אחר זה צפני עלמא
 עוד יש לפרש דנקט שלשה אחוים זה זה מהו רמון גדול יחיד צפני עלמא או שנים גדולים יותר מדאי והגדלים ארבעה אחוים קטנים
 יותר מדאי אבל הגדלים שלשה צינורים ומשערים צהן: ונע"ע מוספות שבת ק"ב: ד"ה עד ומוספות עירובין ד: ד"ה שיעורין: **א"א** האכתא
 ניהו וקרא אסמכתא בעלמא. מכאן קשה לגירסת הספרים דצפ' צמל דיומא (דף פ. וס) דל"ר יוחנן שיעורין ועושין הלכה למשה מסיני
 ופריך שיעורין מייכתב כתיבי ארץ חטה ושעורה אלא אימא שיעורין של עושין וקשה לאומה גירסא דמאי ספרין מייכתב כתיבי הא מסיק הא
 דקרא אסמכתא היא ועוד מאי קמשי אימא שיעורין של עושין על השיעור הקשה מייכתב כתיבי ועוד דבבל דוכחא דמיימי האי קרא
 דשיעורין מיימי כולה מילתא דר' חנן דהכא ומומך דן גריס התם בקונטרס עושין מייכתב כתיבי אלא אימא שיעורין של עושין וצפ' כיצד
 מצרכין (בבב"ב ד' מא). וס' משמע ק"ת (ב) דרשה גמורה דלמר רב (א) (מחא אמר) ר' יצחק כל המוקדם צפסוק זה מוקדם לזכרה שגאמר ארץ
 חטה וגו' והדר אמר ופליגא דר' חנן דלמר ר' חנן כל הפסוק לשיעורין נאמר ושמה למאי דמסיק התם ואידך שיעורין מי כתיבי לא פליגי:

מיתניא כזיתים כי אם מו'
 דהיינו דבש (עירובין ד). שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין המים. צמור צמית משמע שיעור צמור למים (ב"ב פ. ב).
 (עירובין ד). נימא אחת קשורה חוצצת. למע' להוקיע שפיר אלו המים נכנסין צמור (שם).
 שלש אינן חוצצות. ללא מיהדק שפיר ועיילי צה מים (שם).